Työehdot/AM/lv 12.2.2025

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

HE 200/2024 vp

HE 200/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 47 §:n ja panostajalain muuttamisesta

SAK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

SAK kannattaa työsuojelun yhteistoimintahenkilörekisterin pitoa Työturvallisuuskeskuksessa

Rekisterin pito julkisena hallintotehtävänä Työturvallisuuskeskuksella (TTK) on erittäin tärkeää. TTK on käytännössä hoitanut rekisteriä jo vuosikymmenten ajan. Rekisteri on tarpeellinen ja sen ylläpito vastaa hyvin TTK:n toiminnan tarkoitusta ja tavoitteita.

Rekisterin kautta suomalaisille työpaikoille on mahdollisuus jakaa työsuojeluaiheista informaatiota ja tukiaineistoja sekä tietoa aihepiirin koulutustarjonnasta. Työsuojeluviranomainen voi myös hyödyntää tietoja. Rekisteri edistää työsuojelua: kyseessä on työntekijän, työnantajan ja yhteiskunnan etu, myös taloudellisesti.

SAK ei kannata alle 10 työntekijän työpaikkojen rajaamista rekisteröintivelvoitteen ulkopuolelle. Esityksen tavoite edistää työsuojelua ei toteudu pienien työpaikkojen osalta.

Tällä hetkellä voimassa oleva laki ei tee rajaa ilmoitusvelvollisuudesta työpaikan koon mukaan. HE:n valmistelun aikana kuitenkin ilmeni, että ainakin TTK on tulkinnut ja ohjeistanut vuosikymmenten ajan lain vastaisesti niin, että työnantajien ilmoittamisvelvoite on koskenut vain vähintään 10 työntekijän työpaikkoja, ja että tätä pienemmillä ilmoittaminen on vapaaehtoista. Ilmeni, että rekisterissä onkin vain murto-osa pienistä työpaikoista.

HE jättäisi alle 10 työntekijän työpaikat pelkän vapaaehtoisuuden varaan. Vaikka työsuojeluvalvontalain mukaan kaiken kokoisilla työpaikoilla tulee olla nimettynä työnantajaa edustava työsuojelupäällikkö, ja erityisesti pienten työpaikkojen työsuojelupäälliköiden olisi tärkeää saada käytännönläheistä työsuojelutietoa. Saman lain mukaan vähintään 10 työntekijän organisaatioissa työntekijöiden tulee valita keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu, mutta tätä pienemmilläkin se on mahdollista, jos työntekijät haluavat. Katsomme, että rekisteröintivelvoite tulisi koskea myös pienten työpaikkojen työsuojeluvaltuutettuja. Pieniä työpaikkoja ei tule asettaa eriarvoiseen asemaan.

Kuten HE toteaa, pienet työpaikat hyötyvät usein eniten etenkin käytännöllisiin tarpeisiin räätälöidystä työsuojelutiedosta. Jos kaikki työnantajat olisivat rekisterissä, sen kautta olisi voitu kehittää työsuojelun

tasoa työpaikoilla merkittävästi ko. esitystä laajemmin. HE toteaa, että ajatuksesta kuitenkin luovuttiin, koska TTK oli ilmaissut, että sillä ei ole resursseja laajentaa tietojen vastaanottamista pienten työpaikkojen osalta. TTK esitti arvioita, kuinka mittavan paljon se tarvitsisi lisää henkilöresursseja voidakseen hoitaa tietojen rekisteröinti- ja luovutustehtävää, jos velvoite koskisi myös pieniä työpaikkoja.

SAK katsoo, että rekisteriin ilmoitusvelvollisuutta ei tulisi rajoittaa siitä, mitä se on nykyisessä laissa. Rekisteröintiä tulisi kehittää siten, että sinne on mahdollista ottaa vastaan myös pienten työpaikkojen työsuojeluhenkilötiedot ilman, että se lisää kohtuuttomasti TTK:n hallinnollista taakkaa.

HE:n rajaus jättäisi ulos valtavan määrän pieniä työpaikkoja noin 550 000 yritystä, joissa henkilöstöä 0-9. Tilastokeskus 2022), joissa työskentelee yli 300 000 työntekijää.

SAK ei kannata ilmoitusvelvollisuuden rajausta työn teettämiseen työpaikalla yli 50 kalenteripäivänä. Se ei myöskään edistä työsuojelua

SAK katsoo, että myöskään tämä rajaus ei tue työsuojelun edistämistä. Nyisessä laissa ei ole vastaavaa rajausta. Lyhytaikaista työtä teetetään työturvallisuutta ajatellen usein riskialoilla, kuten esim. maataloudessa, rakentamisessa ja teollisuudessa, joissa käytetään paljon tilapäistä työvoimaa, alihankintaa, vuokratyötä ym. Näillä aloilla työskentelee myös paljon nuoria ja ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä, joiden osalta työsuojelutietämys on keskimääräistä heikompaa. Ko. aloilla esiintyy myös keskimääräistä enemmän erityisiä työturvallisuusriskejä kuten väkivallan uhkaa, liikkuvan työn vaaroja sekä muuttuvaan työympäristöön liittyviä tekijöitä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Anne Mironen
Työympäristöasiantuntija
anne.mironen@sak.fi